

2021 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Γ' Γενικού Λυκείου
Γενικής Παιδείας

Σάββατο 17 Απριλίου 2021 | Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. Στο προς εξέταση κείμενο αναφέρονται νοσηρά φαινόμενα που σχετίζονται με μεγάλες αθλητικές διοργανώσεις που θα διεξαχθούν στη Βραζιλία. Αναλυτικότερα, πολλοί άστεγοι δολοφονούνται και πολλά φτωχόσπιτα καταστρέφονται, για να μπορέσουν μεγάλες οικοδομικές εταιρείες να χτίσουν άναρχα πολυτελή οικήματα. Παράλληλα, επιχειρηματίες πλουτίζουν από τη διαχείριση αθλητικών χώρων, εισπράττοντας μεγάλα χρηματικά ποσά από τηλεοπτικά κανάλια που θα προβάλλουν τους αγώνες και από εταιρείες που θα διαφημιστούν σε αυτά. Η εμπορευματοποίηση αυτή καθιστά απρόσιτη την τιμή των εισιτηρίων για τους φτωχούς, που εκφράζουν την οργή τους, προβαίνοντας σε ακραίες πράξεις βίας.

B1.

- ❖ α. Λάθος (Τα μυστικά ... βαθιά αντιπάθεια).
- ❖ β. Σωστό (Η ομιλία ... play).
- ❖ γ. Λάθος (Είναι αδύνατον ... να πει).
- ❖ δ. Λάθος (Η Θάτσερ ανεχόταν ... κοινωνίας).
- ❖ ε. Λάθος (Η λογική λέει ... το σπορ).

B2. α) Η συντάκτρια του κειμένου Α' χρησιμοποιεί κυρίως βραχυπερίοδο λόγο. Με αυτόν τον τρόπο επιδιώκει να εκφράσει τις σκέψεις και τις απόψεις της με τρόπο σαφή, λιτό και απείριττο. Ακόμη, εκφράζει θέσεις με βεβαιότητα, αφού είναι σίγουρη για την ορθότητά τους.

2021 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

B2. β) Στη δήλωσή της η Μάργκαρετ Θάτσερ εκφράζει τη **βεβαιότητά** της για το γεγονός ότι η ευθύνη για τα ακραία φαινόμενα χουλιγκανισμού που σημειώνονται στη Βρετανία ανήκει στον Βρετανικό λαό. Η βεβαιότητα εμπίπτει στο φάσμα σημασιών της **επιστημικής τροπικότητας** και δηλώνεται στη συγκεκριμένη περίπτωση με το ρήμα **είναι**, που βρίσκεται σε **Οριστική έγκλιση**. Έπειτα, η Βρετανίδα πρωθυπουργός αναδεικνύει την **αναγκαιότητα** εξάλειψης του φαινομένου, χρησιμοποιώντας το «**πρέπει να + Υποτακτική**», σημασία που εμπίπτει στο φάσμα της **δεοντικής τροπικότητας**. Τέλος, η εξάλειψη του φαινομένου προβάλλεται στον λόγο της Βρετανίδας πρωθυπουργού ως η **μοναδική προϋπόθεση** υπό την οποία θα δεχθεί η ίδια να συμμετάσχουν ξανά οι βρετανικές ομάδες σε διεθνή πρωταθλήματα και κύπελλα, σημασία η οποία εμπίπτει στο φάσμα της **επιστημικής τροπικότητας** και δηλώνεται με τη χρήση του «**αν + Υποτακτική**».

B3. α)

- **«Λιοντάρια»:** προσωνύμιο που αποδιδόταν στους παίκτες της εθνικής ομάδας ποδοσφαίρου της Αγγλίας
- **«βουτάνε»:** συνυποδηλωτική λειτουργία της γλώσσας
- **«αντιστάθηκαν στον πειρασμό να κερδίσουν ένα βραβείο Όσκαρ»:** παρατίθενται αυτούσια τα λόγια της Μάργκαρετ Θάτσερ
- **η τοποθέτηση ηλεκτροφόρων συρμάτων (!) στα γήπεδα:** εκφράζεται έμμεσα ο σαρκασμός του συγγραφέα για την ακραία πρόταση που διατύπωσε η Μάργκαρετ Θάτσερ στην προσπάθειά της να αντιμετωπίσει τον χουλιγκανισμό.

β) Στη δεύτερη και την τρίτη παράγραφο του κειμένου Α' το ύφος της αρθρογράφου είναι ειρωνικό. Αυτό γίνεται φανερό από τη χρήση πολλών λέξεων / εκφράσεων του καθημερινού προφορικού λόγου (**Μισές δουλειές, Κακά τα ψέματα, όμως**), που έχουν καυστικό περιεχόμενο. Επίσης, χρησιμοποιείται μια ρητορική ερώτηση, που έχει ειρωνική χροιά και αποσκοπεί στο να προσδώσει στον λόγο ζωντάνια και παραστατικότητα, αλλά και στο να προβληματίσει τον αναγνώστη για τα γραφόμενα (**Πώς να καθαρίσουν οι μεγαλουπόλεις της Βραζιλίας, όταν ζουν στους δρόμους 1,8 εκατομμύριο άτομα;**). Τέλος, ιδιαίτερα ειρωνικό καθιστά το ύφος η χρήση λέξεων που δηλώνουν αντίθεση και προβάλλουν δύο αντιφατικές

2021 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

καταστάσεις, εκ των οποίων η πιο απάνθρωπη παρουσιάζεται και ως η πλέον επιθυμητή από τη συγγραφέα και τους ανθρώπους (*δεν αρκεί η εν Χριστώ αγάπη και τα συναφή. Χρειάζεται χρήμα. / Κρίμα είναι στο Ρίο να καταλαμβάνει το καλύτερο σημείο μια φαβέλα, με υπέροχη θέα στη θάλασσα. Εκεί μπορούν να ανεγερθούν πανέμορφες πολυτελείς κατοικίες*).

- Γ. Το προς εξέταση κείμενο αναφέρεται στην ποδοσφαιρική «μονομαχία» δυο αγοριών, που, ανήκοντας σε διαφορετική κοινωνική τάξη, αγωνίζονται να αποδείξουν ποιος είναι καλύτερος στο ποδόσφαιρο. Αναλυτικότερα, μέσω της περιγραφής (*ο Νικηφόρος ήταν ... Εθνικής*) παρουσιάζεται ο Νικηφόρος, το πλουσιόπαιδο της γειτονιάς, το οποίο δεν καταδεχόταν να χάνει από τον Λεωνίδα, ένα φτωχό παιδί, για το οποίο δίνονται στο κείμενο ελάχιστες πληροφορίες. Μάλιστα, αυτές οι περιορισμένες αναφορές λειτουργούν **αντιθετικά** στον αναλυτικό τρόπο με τον οποίο αναδεικνύεται στο κείμενο η προκλητική στάση του Νικηφόρου απέναντι στον αντίπαλό του (*η όλη φάση ... Παράσχου*). Έπειτα, με εντυπωσιακή **εικονοποιία** και παραστατική **αφήγηση του παντογνώστη αφηγητή** δίνονται με **ρεαλιστικό** τρόπο (*Ο Λεωνίδας σιωπηλός ... αντιπάλου του*) τα γεγονότα που προηγούνται της μονομαχίας ανάμεσα στα δύο αγόρια. Μάλιστα, ο **βραχυπερίοδος λόγος, το λιτό ύφος και το καθημερινό λεξιλόγιο** (*Ο Λεωνίδας ... εκκίνησης*) μεταφέρουν τον αναγνώστη στον χώρο όπου θα γίνει η μονομαχία, η έναρξη της οποίας δίνεται με απόλυτα φυσικό τρόπο και χωρίς υπερβολές (*Κάποιος ... εκκίνησης*). Το μένος του Νικηφόρου και η εμμονή του να κερδίσει τον Λεωνίδα αισθητοποιείται με την **επανάληψη** (του ρήματος *σούταρε*), ενώ η προσπάθεια του Λεωνίδα να προστατεύσει την εστία του αισθητοποιείται με την **παρομοίωση** (*σαν πάνθηρας*) και την εντυπωσιακή **περιγραφή** (*οι πληγές ... εστία του*) του ιδρωμένου και καταματωμένου σώματός του. Πλήθος **μεταφορών** (*δεν τό 'βαζε με τίποτε κάτω, όλοι μας είχαμε παγώσει, δεκάδα, το ίδιο άκαρπη*) και μια **υπερβολή** (*Οι πληγές κόντευαν να φτάσουν στο κόκαλο*) αναδεικνύουν τις αντιδράσεις τόσο των δύο μονομάχων όσο και των θεατών, οι οποίοι παρακολουθούν με μεγάλη αγωνία τα τεκταινόμενα, χωρίς να εκφράζουν την προτίμησή τους σε κάποιον από τους παίκτες. Η μονομαχία τελειώνει με την οριστική επικράτηση του Λεωνίδα, στον οποίο αφιερώνεται ολόκληρη η τελευταία παράγραφος, όπου η χρήση πολλών **παρομοιώσεων** (*σαν πατσαβούρα, λες και περίμενε τη συνέχεια της*

2021 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

μονομαχίας, σαν βολίδα) τονίζει με παραστατικό τρόπο την απόλυτη κυριαρχία του φτωχού παιδιού.

Κατ' εμέ, το προς εξέταση κείμενο παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον, καθώς αναφέρεται σε μια ποδοσφαιρική μάχη, που δεν έχει αθλητικό μόνο χαρακτήρα, αλλά και κοινωνικό, αφού ένας από τους λόγους για τους οποίους ο Νικηφόρος δεν ανέχεται την υπεροχή του αντιπάλου του είναι η κοινωνική κατωτερότητά του τελευταίου. Μάλιστα, και στον «πραγματικό κόσμο» ο αθλητισμός συχνά αναδεικνύει κοινωνικές ανισότητες, αφού παίκτες που προέρχονται από πλουσιότερες χώρες έχουν περισσότερες ευκαιρίες να κάνουν μεγάλη καριέρα από τους φτωχούς ποδοσφαιριστές των αναπτυσσόμενων κρατών.

Δ. Αγαπητοί συμμαθητές και συμμαθήτριες,

Σας ευχαριστώ πολύ για την ευκαιρία που μου δίνετε, από αυτό το βήμα, να αναφερθώ σε ένα από τα πιο ενδιαφέροντα θέματα της ύλης που εξετάζουμε φέτος στο μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας, το θέμα του αθλητισμού. Πιο συγκεκριμένα, θα ήθελα να εκφράσω την προσωπική μου άποψη για τα οφέλη του αθλητισμού και να προτείνω ενδεικτικούς τρόπους προώθησής του στο σχολείο.

Ο αθλητισμός αποτελεί μία από τις εποικοδομητικότερες δραστηριότητες του ανθρώπου. Εξάλλου, αθλητικές εκδηλώσεις διοργανώνονται από την αρχαιότητα μέχρι και σήμερα στη χώρα μας, γεγονός που πιστοποιεί τη μεγάλη σημασία αυτής της μορφής γνήσιας ψυχαγωγίας. Για να κατανοήσουμε, όμως, σε βάθος την προσφορά του αθλητισμού σε ατομικό και κοινωνικό επίπεδο, θα πρέπει να αναλύσουμε τα οφέλη που προκύπτουν από την ενασχόλησή μας με αυτόν.

Α' ερώτημα - Οφέλη αθλητισμού:

Στην υγεία:

Χάρη στον αθλητισμό:

- λειτουργεί καλά το καρδιαγγειακό και το αναπνευστικό σύστημα.
- ενδυναμώνεται το μυϊκό σύστημα.
- ενισχύεται το ανοσοποιητικό σύστημα.
- επιτυγχάνεται αρμονική σωματική διάπλαση.
- το άτομο διατηρείται σε φόρμα, έχει αντοχές και δεν κουράζεται.

2021 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

Πνευματικός τομέας:

- ο αγώνας για τη νίκη απαιτεί συνεχή πνευματική εγρήγορση.
- ο αθλητής, αντιμετωπίζοντας σημαντικές προκλήσεις και διλήμματα κατά τη διάρκεια του αγώνα, γίνεται οξυδερκής και αποφασιστικός, οξύνοντας την κρίση του.

Κοινωνικός τομέας:

Μέσω του αθλητισμού:

- το άτομο κοινωνικοποιείται, συνάπτοντας ισχυρούς δεσμούς φιλίας με τους συναθλητές του.
- μαθαίνει να θέτει κοινούς στόχους και να συνεργάζεται με τους συναθλητές του, για να τους πετύχουν από κοινού.
- μαθαίνει να σέβεται, να μην προσβάλλει και να μην προκαλεί τους συναθλητές του - αντίθετα, κατανοεί την ανωτερότητα των αντιπάλων και αναγνωρίζει την καλύτερη προσπάθεια και τη νίκη τους.

Ηθικός τομέας:

Χάρη στον αθλητισμό:

- το άτομο αναλαμβάνει ευθύνες και γίνεται υπεύθυνο και συνεπές.
- καταπολεμάται ο εγωισμός, με την αποδοχή της υπεροχής του αντιπάλου.
- το άτομο θέτει στόχους και δίνει τον καλύτερό του εαυτό, για να τους πετύχει - επομένως, μαθαίνει να προσπαθεί και να αγωνίζεται σκληρά.
- ο αθλητής πειθαρχεί στους κανόνες και στην ιεραρχία.

Ψυχολογικός τομέας:

Ο αθλητισμός:

- βοηθά το άτομο να ψυχαγωγηθεί, να εκτονωθεί και να ξεφύγει από το άγχος και την πίεση της καθημερινότητας.
- ενισχύει την αυτοπεποίθηση, όταν το άτομο σημειώνει επιτυχίες και υψηλές επιδόσεις στο άθλημα με το οποίο ασχολείται.

2021 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

Β' ερώτημα - Τρόποι με τους οποίους το σχολείο θα προωθήσει σήμερα τον αθλητισμό:

- ίδρυση αθλητικών σχολείων, στα οποία θα φοιτούν μαθητές με εξαιρετικές επιδόσεις σε αθλήματα.
- διεξαγωγή σχολικών πρωταθλημάτων, στα οποία θα συμμετέχουν οι μαθητές που αγαπούν τον αθλητισμό και θα εντοπίζονται μαθητές με ταλέντο σε κάποιο άθλημα.
- ενίσχυση του μαθήματος της φυσικής αγωγής στο σχολικό πρόγραμμα, ώστε να κατανοήσουν όλοι οι μαθητές τα οφέλη του αθλητισμού και να ασχοληθούν ενεργά με αυτόν.
- επίσκεψη γνωστών αθλητών στα σχολεία, προκειμένου να ενημερώσουν τους μαθητές για την αξία του αθλητισμού, την ανάγκη εξάλειψης των φαινομένων που αμαυρώνουν τον αθλητισμό και την ανάγκη καλλιέργειας του αθλητικού πνεύματος.
- εργασίες με θέμα το αθλητικό ιδεώδες της αρχαιότητας, τον ιερό χαρακτήρα των αγώνων της αρχαιότητας και τις αξίες που προάγει ο αθλητισμός.
- δημιουργία χώρων άθλησης και γυμναστηρίων στα σχολεία, που θα λειτουργούν όλο τον χρόνο και όλες τις ώρες της ημέρας, ώστε όποιος θέλει να αθληθεί να έχει πρόσβαση στις κατάλληλες υποδομές.

Από τα παραπάνω προκύπτει το συμπέρασμα πως η προώθηση του αθλητισμού πρέπει να αποτελεί πρώτη προτεραιότητα της Πολιτείας και, ιδιαίτερα, του εκπαιδευτικού συστήματος. Εξάλλου, είναι αδιανόητο να παρακμάζει ο αθλητισμός στη χώρα μας, η οποία υπήρξε το λίκνο του ολυμπιακού ιδεώδους και των Ολυμπιακών Αγώνων. Επομένως, πρέπει να συστρατευθούμε και να συμβάλουμε όλοι στην προσπάθεια διαφύλαξης και ανάδειξης του αθλητικού ιδεώδους.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας και ευελπιστώ τα λεγόμενά μου να αποτελέσουν εφελκυστικό γόνιμο προβληματισμού.